

ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ การใช้เชือก ลวดสลิง และรอก พ.ศ. ๒๕๕๓

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๘๖ แห่งกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบด้วยมาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการ การใช้เชือก ลวดสลิง และรอก พ.ศ. ๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“เชือก” หมายถึง สิ่งที่มีลักษณะเป็นเส้นทำด้วยวัสดุที่มีคุณสมบัติเหนียวที่ไม่ใช่เส้นลวดหรือโซ่ เช่น ด้าย ป่าน หรือปอ ที่นำมาสาน ถัก มัด พัน หรือมัดตีเกลียว และให้หมายความรวมถึงสลิงใยสังเคราะห์ เช่น สลิงอ่อน สลิงผ้าใบ หรือสลิงในลอน

“ลวดสลิง” หมายถึง เชือกที่ทำด้วยเส้นลวดหลายเส้นที่ตีเกลียวหรือพันรอบแกนชั้นเดียวหรือหลายชั้น

“รอก” หมายถึง อุปกรณ์ผ่อนแรงมีลักษณะคล้ายล้อเพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายสิ่งของ โดยร้อยไว้กับเชือก โซ่ หรือ ลวดสลิง

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๔ ให้นายจ้างใช้เชือก ลวดสลิง และรอก ให้เป็นไปตามคุณลักษณะและข้อกำหนดของการใช้งานที่ผู้ผลิตหรือวิศวกรกำหนด

ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับเชือก ลวดสลิง และรอก ได้ทราบถึงคุณลักษณะและข้อกำหนดของการใช้งานของเชือก ลวดสลิง และรอก ตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๕ ให้นายจ้างตรวจสอบเชือก ลวดสลิง รอก และอุปกรณ์ประกอบเบื้องต้นให้อยู่ในสภาพปลอดภัยพร้อมใช้งาน และตรวจตามรายการตามระยะเวลาที่ผู้ผลิตหรือวิศวกรกำหนด

ข้อ ๖ การใช้งานเชือก หรือลวดสลิงในการยก ดึง ลาก สิ่งของ นายจ้างต้องจัดให้มีการถักหรือทำเป็นปวงที่ปลายเชือกหรือลวดสลิง โดยการผูก มัด หรือยึดโยง ให้มั่นคงแข็งแรง และทดลองยก ดึง ลาก เพื่อตรวจสอบสภาพสมดุลง่อนการปฏิบัติงานจริง

ข้อ ๗ ให้นายจ้างจัดให้มีมาตรการด้านความปลอดภัยในรัศมีการทำงานที่อาจได้รับอันตรายจากการใช้เชือก ลวดสลิง รอก เนื่องจาก การตกหล่น ดัด หรือกระเด็น และจัดให้มีป้ายเตือนอันตรายดังกล่าว ติดไว้ให้เห็นชัดเจน ณ บริเวณนั้น

ข้อ ๘ ให้นายจ้างควบคุมดูแลมิให้ผู้ใดใช้เชือก ลวดสลิง หรือรอกในการห้อย โหน เกาะ ขึ้นลงหรือเคลื่อนที่จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง

ข้อ ๙ ให้นายจ้างจัดให้มีการเก็บและบำรุงรักษาเชือก ลวดสลิง รอก ตามข้อกำหนด ชนิด ประเภทวัตถุประสงค์ รายละเอียด และ ระยะเวลาที่ผู้ผลิตหรือวิศวกรกำหนด

หมวด ๒

เชือก

ข้อ ๑๐ ให้นายจ้างใช้เชือกที่มีค่าความปลอดภัยไม่น้อยกว่า ๕ ขณะใช้งาน และต้องควบคุมตรวจสอบมิให้นำเชือกฝุ่เปื้อย ยุ่ย ขำรุ่ด สกปรก หรือพอง อันอาจก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยมาใช้งาน นายจ้างต้องควบคุมตรวจสอบเพิ่มเติมมิให้นำสลิงใยสังเคราะห์ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้มาใช้งาน

- (๑) มีรอยเย็บปริ หรือขาด
- (๒) มีเศษโลหะหรือสิ่งอื่นใดฝังตัวอยู่ในเส้นใย หรือเกาะที่ผิว
- (๓) มีรอยเนืองจากความร้อนหรือสารเคมี

ข้อ ๑๑ ให้นายจ้างควบคุมดูแลการใช้เชือกสำหรับการยก ดึง ลาก ผูก มัด หรือยึดโยง มิให้ ญ ลากกับพื้นดินหรือพื้นผิวขรุขระหรือในขณะใช้งาน

ข้อ ๑๒ ให้นายจ้างจัดให้มีการทำความสะอาดเชือกหลังจากใช้งานเสร็จสิ้นแล้ว และเก็บรักษาไว้ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ไม่ให้ถูกความชื้น ความร้อน หรือสารเคมี

หมวด ๓

ลวดสลิง

ข้อ ๑๓ ห้ามมิให้นายจ้างนำลวดสลิงที่มีลักษณะดังต่อไปนี้มาใช้งาน

- (๑) ถูกกัดกร่อนชำรุ่ด หรือเป็นสนิมจนเห็นได้ชัดเจน
- (๒) มีร่องรอยเนืองจากถูกความร้อนทำลาย
- (๓) ขมวด(Kink) หรือแตกเกลียว(Bird Caging)
- (๔) เส้นผ่านศูนย์กลางเล็กลงเกินร้อยละห้าของเส้นผ่านศูนย์กลางเดิม
- (๕) เส้นลวดในหนึ่งช่วงเกลียว (Lay) ขาดตั้งแต่สามเส้นขึ้นไปในเกลียว (Strand)เดียวกันหรือขาดตั้งแต่หกเส้นขึ้นไปในหลายเกลียว (Strands)รวมกัน

ข้อ ๑๔ ลวดสลิงที่นายจ้างนำมาใช้สำหรับการผูก มัด หรือ ยึดโยงวัสดุ สิ่งอื่นใดต้องมีค่าความปลอดภัยไม่น้อยกว่า ๕ กรณีใช้ลวดสลิงสำหรับยึดโยงส่วนใดส่วนหนึ่งของเครื่องจักร หรือปั้นจั่น ต้องมีค่าความปลอดภัยไม่น้อยกว่า ๓.๕ กรณีใช้ลวดสลิงสำหรับเป็นลวดสลิงวิ่ง ต้องมีค่าความปลอดภัยไม่น้อยกว่า ๖

ข้อ ๑๕ กรณีนายจ้างใช้ลวดสลิงสำหรับการผูก มัด หรือยึดโยงวัสดุ และมีการใช้คลิปตัวยูเป็นตัวยึดต้องจัดให้มีคลิปอย่างน้อยสามอัน โดยให้ด้านท้องของคลิปกดอยู่กับปลายลวดสลิงด้านที่รับแรง

ข้อ ๑๖ ให้นายจ้างจัดให้มีการควบคุมดูแลให้มีลวดสลิงเหลืออยู่ในม้วนลวดสลิงไม่น้อยกว่าสองรอบในขณะทำงาน

หมวด ๔

รอก

ข้อ ๑๗ ห้ามมิให้นำรอก มาใช้งานผิดประเภท เช่น ห้ามนำรอกที่ใช้กับเชือกมาใช้กับลวดสลิง

ข้อ ๑๘ นายจ้างต้องใช้รอกที่ผลิตด้วยวัสดุที่แข็งแรงทนทาน เมื่อนำรอกมาใช้งาน รอกต้องไม่แตกบิ่น สึกหรอ หรือชำรุ่ด

ข้อ ๑๙ ให้นายจ้างปฏิบัติเมื่อมีการนำรอกมาใช้งาน ดังนี้

- (๑) จัดให้มีอุปกรณ์ป้องกัน เช่น ครอบรอก รอกช่วย เพื่อมิให้เชือก ลวดสลิง หลุดจากร่องรอก

(๒) กำหนดมาตรการสำหรับผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในเขตที่มีการใช้รถยกเหนือระดับพื้นทางเดินและห้ามมิให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในบริเวณดังกล่าว

ข้อ ๒๐ ให้นายจ้างควบคุมตรวจสอบการใช้ชุดรถยกที่ใช้แขวนกระเช้านั่งร้าน (Suspended Scaffold) ให้เป็นไปตามคุณลักษณะของชุดรถยก หรือตามคู่มือหรือคำแนะนำการใช้งานของผู้ผลิตและต้องมีความแข็งแรงสมบูรณ์สามารถใช้งานได้อย่างปลอดภัย

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓

(นางอัมพร นิตสิริ)

อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน